

Time: 3 Hours

Total Marks: 100

N.B: 1. All question are compulsory having internal options.

2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1. A) Select the most appropriate answer form the options given below (Any 10) 10

1. Export Marketing involves _____.
  - Three-faced competition
  - Less risk
  - Small scale operations
  - Simple procedure
2. _____ is a type of cargo risk.
  - Insolvency of buyer
  - Appreciation of rupee
  - Change in international laws
  - Loss due to leakage in the ship
3. India's exports of manufactured items include _____.
  - Engineering Goods
  - Lubricants
  - Mineral
  - Ores
4. _____ is a type of Tariff barrier
  - Specific duty
  - Imposing product standards
  - Consular formalities
  - Insisting on specific packing material
5. India is one of the member of _____.
  - ASEAN
  - EU
  - SAARC
  - NAFTA
6. _____ is a systematic gathering, recording and analyzing of data about problems relating to the marketing of goods and services
  - Marketing Metrics
  - Marketing downsizing
  - Marketing Mix
  - Marketing Research
7. DGFT is implementing the _____ scheme for mentoring new and potential exporters
  - Niryat Bandhu
  - Niryat Mitra
  - Niryat Sakha
  - Niryat Sarthi

8. In _____ exports, goods supplied do not leave country.
- Designated
  - Deemed
  - Directed
  - Distinguish
9. _____ were set up by government for encouraging, promoting, and boosting the software exports from India.
- STPs
  - EHTPs
  - BTPs
  - SEIS
10. _____ funds can be used for participating in trade fairs and exhibitions
- MDA
  - ASIDE
  - EPCG
  - TFEX
11. _____ was set up for improving packing and packaging standards.
- IIFT
  - FIEO
  - IIP
  - FICCI
12. _____ means refund of customs duties paid on import of raw materials components.
- DBK
  - DERS
  - DRMC
  - DDK

Q. 1. B) State whether following statements are True or False (Any 10)

10

1. Exports contribute to the economic growth of India.
2. The developing countries like India have to face problem of protectionist measures by developed countries.
3. India is one of the leading exporters of services in the world.
4. Certain nations insist on particular type of packaging material
5. Ad-valorem duties are based on size of the commodity.
6. Overseas marketing research is conducted to find out the strengths of domestic competitor
7. The FTP 2015-20 gives boost to 'Make in India' initiative of the Government of India
8. The prohibited items are allowed to be exported only with special licensing by the DGFT
9. Special Economic Zones is set up to enable hassle free export activity.
10. Under MAI financial assistance is provided for training and quality upgradation.
11. DGFT issues Certificate of Origin to its registered members.
12. ITPO is concerned with trade fairs; buyer-seller meets etc. in India and abroad.

Q.2 Answer Any Two of the following:

15

- a) What is the difference between Domestic Marketing and Export Marketing?
- b) Discuss the various risk involved in Export Marketing.
- c) Explain in brief region wise India's export since 2015.

Q.3 Answer Any Two of the following:

15

- a) Explain different non-tariff barriers.
- b) Discuss in brief any two agreements of WTO.
- c) What are the determinants of Foreign Market Selection

Q.4 Answer Any Two of the following:

15

- a) Discuss in brief main highlights of India's Foreign Trade Policy 2015-20.
- b) Write a detailed note on role of DGFT.
- c) Explain in brief benefits enjoyed by status holder.

Q.5 Answer Any Two of the following:

15

- a) Discuss in brief incentives available to Indian Exporters
- b) Explain the functions of Indian Institute of Foreign Trade.
- c) Write a detailed note on Export Promotion Capital Goods scheme.

Q.6 Write short notes on Any Four of the following:

20

- a) Features of export marketing
- b) Problems of India's Export Trade
- c) Tariff barrier
- d) Need for overseas Market Research
- e) Negative list of Exports
- f) Duty Drawback

*****

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: ३ तास)

गुण: १००

- सूचना: १) अंतर्गत पर्यायसह सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.१ अ) खालील पर्यायांपैकी सर्वात योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही दहा)

(१०)

१) निर्यात विपणनामध्ये _____ समाविष्ट आहे.

- त्रिमुखी स्पर्धा
- कमी धोका
- लहान प्रमाणात प्रक्रिया
- साधी प्रक्रिया

२) _____ हा मालवाहू जोखमीचा प्रकार आहे.

- खरेदीदाराची दिवाळखोरी
- रुपयाची वाढ
- आंतरराष्ट्रीय कायद्यांमध्ये बदल
- जहाजातील गळतीमुळे नुकसान

३) भारतातील उत्पादित वस्तूंच्या निर्यातीत _____ यांचा समावेश होतो.

- अभियांत्रिकी वस्तू
- वंगण
- खनिज
- धातू

४) _____ हा एक प्रकारचा एक जकाती बंधन आहे.

- विशिष्ट शुल्क
- उत्पादन मानके (Product Standards) लादणे
- वकिलाती औपचारिकता
- विशिष्ट बांधणी (packing) साहित्याचा आग्रह

५) भारत _____ च्या सदस्यांपैकी एक आहे.

- दक्षिण पूर्व आशियाई राष्ट्रांची संघटना (ASEAN)
- युरोपियन युनियन (EU)
- दक्षिण आशियाई प्रादेशिक सहकार्य संघटना (SAARC)
- उत्तर अमेरिकन मुक्त व्यापारी करार (NAFTA)

- ६) _____ हे वस्तू आणि सेवांच्या विपणनाशी संबंधित समस्यांबद्दल माहितीचे पद्धतशीर एकत्रीकरण, संग्रहण आणि विश्लेषण आहे.
- विपणन मेट्रिक्स
  - विपणन कपात
  - विपणन मिश्रण
  - विपणन संशोधन
- ७) नवीन आणि संभाव्य निर्यातदारांना मार्गदर्शन करण्यासाठी DGFT _____ योजना राबवत आहे.
- निर्यात बंधु
  - निर्यात मित्र
  - निर्यात सखा
  - निर्यात सारथी
- ८) _____ निर्यातीत पुरवठा केलेला माल देश सोडून जात नाही.
- नियोजित निर्यात
  - संभाव्य निर्यात
  - प्रत्यक्ष निर्यात
  - भेदयुक्त निर्यात
- ९) _____ या संस्थेला भारतातून सॉफ्टवेअर निर्यातीला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि निर्यात वाढवण्यासाठी सरकारने स्थापन केले होते.
- STPs
  - EHTPs
  - BTPs
  - SEIS
- १०) _____ निधी व्यापार जत्रा आणि प्रदर्शनांमध्ये सहभागी होण्यासाठी वापरला जाऊ शकतो.
- MDA
  - ASIDE
  - EPCG
  - TFEX

११) वस्तु बांधणी आणि बांधणी मानके सुधारण्यासाठी _____ ची स्थापना करण्यात आली.

- IIFT
- FIEO
- IIP
- FICCI

१२) _____ म्हणजे कच्च्या मालाच्या घटकांच्या आयातीवर भरलेल्या सीमाशुल्काचा परतावा होय.

- DBK
- DERS
- DRMC
- DDK

प्र.१ ब) खालील विधाने सत्य की असत्य आहेत ते सांगा. (कोणतेही दहा)

(१०)

- १) भारताच्या आर्थिक विकासात निर्यातीचा मोठा वाटा आहे.
- २) भारतासारख्या विकसनशील देशांना विकसित देशांच्या संरक्षणात्मक उपायांचा सामना करावा लागतो.
- ३) भारत हा जगातील आघाडीच्या सेवा निर्यातदारांपैकी एक आहे.
- ४) काही राष्ट्रे विशिष्ट प्रकारच्या बांधणी साहित्याचा आग्रह धरतात.
- ५) यथामूल्य जकात (Ad-valorem duty) वस्तूच्या आकारावर आधारित असतात.
- ६) देशांतर्गत स्पर्धाकांची ताकद शोधण्यासाठी परदेशी विपणन संशोधन केले जाते.
- ७) परकीय व्यापारी धोरण - २०१५-२० भारत सरकारच्या 'मेक इन इंडिया' उपक्रमाला चालना देते.
- ८) प्रतिबंधित वस्तूंना केवळ DGFT द्वारे विशेष परवाना देऊन निर्यात करण्याची परवानगी आहे.
- ९) त्रासमुक्त निर्यात क्रियांचा सक्षमरित्या सामना करण्यासाठी विशेष आर्थिक क्षेत्रांची स्थापना करण्यात आली आहे.
- १०) MAI अंतर्गत प्रशिक्षण आणि गुणवत्ता सुधारणा यासाठी आर्थिक सहाय्य प्रदान केले जाते.
- ११) DGFT त्याच्या नोंदणीकृत सदस्यांना उत्पादन उगम प्रमाणपत्र जारी करते.
- १२) ITPO ही एक भारतात आणि परदेशात खरेदीदार-विक्रेता यांच्या मधील भेटी व सभा इ. या संदर्भात काम करणारी संस्था आहे.

प्र.२. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) देशांतर्गत विपणन आणि निर्यात विपणन यातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) निर्यात विपणनामध्ये समाविष्ट असलेल्या विविध धोके किंवा जोखीम यांवर चर्चा करा.
- क) २०१५ पासून भारताची प्रादेशिक क्षेत्रानुसार असणारी निर्यात स्पष्ट करा.

प्र.३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) विविध बिगर जकाती अडथळे स्पष्ट करा.
- ब) WTO च्या कोणत्याही दोन करारांची थोडक्यात चर्चा करा.
- क) परदेशी बाजार निवडीचे निर्धारक घटक कोणते ते सांगा.

प्र.४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) भारताच्या परकीय व्यापार धोरण २०१५ - २० च्या मुख्य ठळक बाबींवर चर्चा करा.
- ब) परकीय व्यापार महासंचालनालयाच्या (DGFT) भूमिकेबद्दल तपशीलवार टीप लिहा.
- क) पात्रता धारक निर्यात दारांना मिळणारे फायदे स्पष्ट करा.

प्र.५. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे लिहा.

(१५)

- अ) भारतीय निर्यातदारांना उपलब्ध असलेल्या प्रोत्साहनांची थोडक्यात चर्चा करा
- ब) भारतीय विदेशी व्यापार संस्थेची (IIFT) कार्ये स्पष्ट करा.
- क) निर्यात वृद्धी वस्तू भांडवली योजनेवर (EPCG) तपशीलवार टीप लिहा.

प्र.६. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

(२०)

- अ) निर्यात विपणनाची वैशिष्ट्ये
- ब) भारताच्या निर्यात व्यापारातील समस्या / अडचणी
- क) जकाती अडथळे
- ड) परकीय बाजारपेठ संशोधनाची गरज
- इ) निर्यातीची नकारात्मक यादी
- ई) कर परतावा (DBK)

*****